

Nr 14.

Av herr **Björkman, Gustaf Adolf, m. fl.**, om förhöjd avlöning till justitieombudsmannen och militieombudsmannen.

I det memorial, varmed 1809 års konstitutionsutskott avgav sitt förslag till regeringsform, som av ständerna oförändrat antogs, framfördes tillskapandet vid sidan av Konungens justitiekansler av en särskild riksdagens justitieombudsman, med befogenheter och skyldigheter i mångt och mycket parallella med justitiekanslerns, men vald från riksdag till riksdag av representationen och redovisningspliktig inför denna. Justitieombudsmannens ämbetsuppgifter hava — om man frånser den begränsning, som betingats av att en särskild militieombudsman år 1915 tillkommit — bibehållits så gott som oförändrat angivna i regeringsformen intill nu. Huvudstadgandet återfinnes i § 96 regeringsformen, och i närmast följande paragrafer givas vissa kompletterande stadganden om särskilda ämbetsplikter.

Innan justitieombudsmannens ämbetsutövning på skilda områden nådde en fast och konstant typ, förflöt givetvis en viss tid, men i det stora hela kan sägas, att justitieombudsmansinstitutets historiska utveckling är utmärkt av en ganska jämn kontinuitet. Detta kan säkerligen i hög grad tillskrivas den omständigheten, att under trekvarts sekel av ämbetets första tillvaro ett antal justitieombudsmän, en var under en avsevärd följd av år, innehade ämbetet. Därefter har emellertid med ett par undantag ämbetet ofta skiftat innehavare, i det att de utsedda justitieombudsmännen i stort sett efter relativt kort, i några fall efter blott några månaders, tjänstgöring kallats till andra ämbeten.

Under justitieombudsmansämbetets första tid var dess bestånd i viss mån hotat och misstron till dess värde gav sig ej sällan tillkänna. Men i senare tid har opinionen otvivelaktigt stadgat sig till en alltmer enhällig uppskattning av dess nytta. Dock har den snabba omsättning, som under senare tidsperioder ägt rum å ämbetets innehavare, väckt vissa bekymmer och det har med skärpa framhållits, att en tillträdande justitieombudsman knappt hunnit förvärva förutsättningarna att med kraft utöva ämbetet, så har han kallats därifrån. Så har det ansetts, att ej sällan ämbetet blivit ett steg i tjänstkarriären och att lätt ett ämbete med högre avlöningsvillkor förefallit lockande. Önskemålet med en justitieombudsmans mera stadigvarande innehavande av ämbetet har givetvis vuxit i styrka, då i betraktande tagits den väldiga utvidgningen av statsadministrationsuppgifter, särskilt på det socialpolitiska området med alla dess nya organisationer och arbetsformer, vilka tillhöra justitieombudsmannens kontrollerande verksamhet. Och i förening med det livliga lagstiftningsarbetet har under justitieombudsmannens prov-

ning nu i än högre grad än förut kommit rättsfrågor av den mest skiftande art och från de mest olika rättsområden.

Det torde vara en vitt utbredd mening, att det vore synnerligen önskvärt, om en justitieombudsman, som fortfarande åtnjöte riksdagens förtroende, ej med hänsyn till avlöningsförmånernas förhållande till ämbeten med högre avlöning kände sig frestad att lämna justitieombudsmansämbetet för att tillträda ett dylikt ämbete, utan att han tillförsäkrades en avlöning, motsvarande de ämbeten, till vilkas innehavare justitieombudsmännen ofta kallats, och då lämpligen en avlöning av samma storlek som innehavarens av justitierådsämbetet.

Därest justitieombudsmannens avlöning höjdes i nu angiven grad, skulle naturligen höjning äga rum i samma omfattning för justitiekanslern och militieombudsmannen. Även i avseende å militieombudsmansämbetets innehavare gäller att växling skett efter relativt korta innehav av ämbetet och att det vore av betydelse att de med arbetet förenade löneinkomsterna voro i sådant läge, att ej utsikt till högre avlönade tjänster framstode såsom lockande. Och vad justitiekanslern vidkommer har visserligen helt naturligt och på grund av ämbetets art och tillsättningen av detsamma innehavet av detta varit vida mer kontinuerligt än de båda ombudsmännens, men ämbetets vikt och betydelse och jämställdhet med ombudsmännens är så klar, att någon skillnad i avlöningshänseende fortfarande ej kan ifrågakomma.

Avlöningen för innehavarna av nu ifrågavarande ämbeten är årligen 17,040 kronor. Årliga avlöningen för justitieråd och regeringsråd är 21,000 kronor.

Under åberopande av vad vi ovan anfört tillåta vi oss hemställa,

att avlöningsförmånerna för justitieombudsman och militieombudsman fastställas att utgå i överensstämmelse med de avlöningsförmåner, som nu gälla för justitieråd.

Stockholm den 19 januari 1937.

D. Pettersson.

Fritiof Domö.

G. A. Björkman.

Tycho Colleen.